Lietas arhīva Nr. A42-02044-17/14
ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1208.A420204417.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017.gada 8.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese Līga Hāzenfuse,

piedaloties pieteicējas Valsts akciju sabiedrības „Privatizācijas aģentūra" pārstāvim /pers. A/,
atbildētāja – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Rīgas domes pārstāvei Svetlanai Petrovai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc VAS „Privatizācijas aģentūra" pieteikuma par Rīgas domes 2017.gada 8.marta lēmuma Nr.2-30/RD-17-555-nd atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas tiesnešu lēmumiem Latvijas valstij VAS „Privatizācijas aģentūra" personā nostiprinātas īpašuma tiesības uz sekojošiem nekustamajiem īpašumiem Rīgā – /adrese A/, kadastra apzīmējums /numurs A/(turpmāk – zemes vienība Nr.1), /adrese B/, kadastra apzīmējums /numurs B/(turpmāk – zemes vienība Nr.2), 2016.gada 23.augustā uz zemes vienības Nr.2 135976/175805 domājamajām daļām, 2016.gada 23.septembrī uz zemes vienības Nr.2 113232/175805 domājamajām daļām, 2016.gada 12.oktobrī uz zemes vienības Nr.2 108742/175805 domājamajām daļām, /adrese C/, kadastra apzīmējums /numurs C/(turpmāk – zemes vienība Nr.3), 2016.gada 31.augustā uz zemes vienības Nr.3 86027/204594 domājamām daļām, 2016.gada 13.oktobrī uz zemes vienības Nr.3 165811/409188 domājamajām daļām,/adrese D/, kadastra apzīmējums /numurs D/(turpmāk – zemes vienība Nr.4), 2016.gada 11.oktobrī uz zemes vienības Nr.439209/99672 domājamām daļām, /adrese E/, kadastra apzīmējums /numurs E/(turpmāk – zemes vienība Nr.5), 2016.gada 12.oktobrī uz zemes vienības Nr.5 10771/14967 domājamām daļām, /adrese F/, kadastra apzīmējums /numurs F/(turpmāk – zemes vienība Nr.6), 2016.gada 29.augustā uz zemes vienības Nr.6 158923/273103 domājamām daļām, 2016.gada 27.septembrī uz zemes vienības Nr.6 149236/273103 domājamām daļām, /adrese G/, kadastra apzīmējums Nr./numurs G/(turpmāk – zemes vienība Nr.7), 2016.gada 6.jūlijā uz zemes vienības Nr.7 87994/130347 domājamām daļām, 2016.gada 23.augustā uz zemes vienības Nr.7 67114/130347 domājamām daļām, 2016.gada 15.septembrī uz zemes vienības Nr.7 3975/8276 domājamām daļām, zemes vienību /adrese H/, kadastra apzīmējums /numurs H/(turpmāk – zemes vienība Nr.8).

Ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) 2016.gada 21.oktobra maksāšanas paziņojumu par nekustamā īpašuma nodokli Nr.PIPN-16-326703-mp/PIP-16-1521-AL/5-7 (turpmāk – maksāšanas paziņojums) VAS „Privatizācijas aģentūra" paziņots par nekustamā īpašuma nodokli 2016.gadam.

Ar Pārvaldes 2017.gada 27.janvāra lēmumu Nr.PIP-17-6120-nd (turpmāk – sākotnējais lēmums) izdarīti grozījumi maksāšanas paziņojumā.

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, VAS „Privatizācijas aģentūra" to apstrīdēja Rīgas domē.

Ar Rīgas domes 2017.gada 8.marta lēmumu Nr.2-30/RD-17-555-nd (turpmāk – lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Strīds ir par to, vai VAS „Privatizācijas aģentūra" ir nekustamā īpašuma nodokļa maksātājs par zemes vienību pārbaudāmajā periodā.

[1.2] Ar attiecīgiem rīkojumiem nekustamie īpašumi, kuru sastāvā ietilpst dzīvojamās mājas, nodoti privatizācijai. Ar attiecīgo Ministru kabineta rīkojumu Centrālai dzīvojamo māju privatizācijas komisijai (turpmāk – CDzMPK) uzdots sagatavot privatizācijai un ierakstīt valsts dzīvojamās mājas ar tām piekritīgajām zemes vienībām zemesgrāmatā uz valsts vārda CDzMPK personā. Zemes vienības, uz kuras atrodas dzīvojamās ēkas, nostiprinātas atsevišķos zemesgrāmatas nodalījumā, t.i., ēkas un zemes īpašums nav vienots, un īpašuma tiesības uz zemes vienībām nostiprinātas Latvijas valstij VAS „Privatizācijas aģentūras" personā. Dzīvojamo ēku dzīvokļu īpašnieki, atbilstoši Privatizācijas likumam, privatizējot zemes vienību atbilstoši konkrētā dzīvokļa īpašuma kopīpašumā esošajai domājamai daļai, īpašuma tiesības uz zemes vienības attiecīgajām domājamām daļām iegūs tikai ar nostiprināšanu zemesgrāmatā, ja privatizējamā objekta īpašnieki pieņems VAS „Privatizācijas aģentūra" uzaicinājumu Privatizācijas likuma 84.panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā.

[1.3] Sākotnējā lēmumā pamatoti secināts, ka dzīvojamo ēku pārvaldnieki ir uzskatāmi par nekustamā īpašuma nodokļa maksātājiem par attiecīgiem dzīvokļiem. Līdz ar to secināms, ka VAS „Privatizācijas aģentūra" ir uzskatāma par nekustamā īpašuma nodokļa maksātāju par Latvijas valstij VAS „Privatizācijas aģentūra" personā nostiprinātajām domājamām daļām no nekustamo īpašumu sastāvā ietilpstošajām zemes vienībām, izņemot zemes vienības Nr.1, Nr.2, Nr.6, Nr.7., Nr.8 domājamās daļas, par kurām maksātājs ir dzīvojamo ēku pārvaldnieks.

[2] 2017.gada 20.aprīlī tiesā saņemts pieteicējas VAS „Privatizācijas aģentūra" pieteikums par Rīgas domes 2017.gada 8.marta lēmuma Nr.2-30/RD-17-555-nd atcelšanu Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Ir uzsākta dzīvojamās mājas /adrese A/ privatizācija, zemesgabals ir nododams īpašumā esošās dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem bez atlīdzības. Ar pieteicējas valdes 2016.gada 10.novembra lēmumu Nr.164/993 noņemts zemesgabalu nodot bez atlīdzības privatizēto dzīvokļu īpašniekiem.

Ir uzsākta dzīvojamās mājas /adrese B/ privatizācija, zemesgabals ir nododams īpašumā esošās dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem bez

atlīdzības. Ar pieteicējas valdes 2016.gada 12.maija lēmumu Nr.77/413 nolemts zemesgabalu nodot bez atlīdzības privatizēto dzīvokļu īpašniekiem.

Ir uzsākta dzīvojamās mājas /adrese C/ privatizācija, zemesgabals ir nododams īpašumā esošās dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem bez atlīdzības. Ar pieteicējas valdes 2015.gada 8.decembra lēmumu Nr.162/982 nolemts zemesgabalu nodot bez atlīdzības privatizēto dzīvokļu īpašniekiem.

Ir uzsākta dzīvojamās mājas /adrese D/ privatizācija, zemesgabals ir nododams īpašumā esošās dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem bez atlīdzības. Ar pieteicējas valdes 2015.gada 3.decembra lēmumu Nr.158/964 nolemts zemesgabalu nodot bez atlīdzības privatizēto dzīvokļu īpašniekiem.

Ir uzsākta dzīvojamās mājas /adrese E/ privatizācija, zemesgabals ir nododams īpašumā esošās dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem bez atlīdzības. Ar pieteicējas valdes 2016.gada 27.jūlija lēmumu Nr.119/641 nolemts zemesgabalu nodot bez atlīdzības privatizēto dzīvokļu īpašniekiem.

Ir uzsākta dzīvojamās mājas /adrese F/ privatizācija, zemesgabals ir nododams īpašumā esošās dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem bez atlīdzības. Ar pieteicējas valdes 2016.gada 7.janvāra lēmumu Nr.1/7 nolemts zemesgabalu nodot bez atlīdzības privatizēto dzīvokļu īpašniekiem.

Ir uzsākta dzīvojamās mājas /adrese G/ privatizācija, zemesgabals ir nododams īpašumā esošās dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem bez atlīdzības. Ar pieteicējas valdes 2016.gada 8.marta lēmumu Nr.27/169 nolemts zemesgabalu nodot bez atlīdzības privatizēto dzīvokļu īpašniekiem.

Ir uzsākta dzīvojamās mājas /adrese H/ privatizācija, zemesgabals ir nododams īpašumā esošās dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem bez atlīdzības. Ar pieteicējas valdes 2014.gada 29.jūlija lēmumu Nr.121/729 nolemts zemesgabalu nodot bez atlīdzības privatizēto dzīvokļu īpašniekiem.

[2.2] Rīgas dome ir piemērojusi nepareizas tiesību normas.

Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektajā daļā noteiktās personas ir ne tikai personas, kuras minētas likumā „Par nekustamā īpašuma" nodokli, bet arī citas personas, kurām ir noteiktas lietošanas tiesības uz valstij piederošiem nekustamiem īpašumiem saskaņā ar citiem likumiem.

Saskaņā ar likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 3.punktu līdz zemes reformas pabeigšanai nekustamā īpašuma nodokli par zemi, kas saskaņā ar šā likuma 2.pantu neatrodas kādas personas īpašumā vai tiesiskā valdījumā, maksā zemes lietotājs, bet, ja tāda nav, – nomnieks. Lai valsts atbilstoši Privatizācijas likuma normām varētu nodot īpašumā bez atlīdzības zemes gabalus uz to esošo dzīvojamo māju dzīvokļa īpašumu īpašniekiem vai arī ar tiem slēgt nomas līgumus valstij, ievērojot likuma prasības, ir jānostiprina valsts īpašuma tiesības zemesgrāmatā, kaut arī faktiskie zemes gabalu lietotāji ir uz to esošo dzīvojamo māju dzīvokļa īpašumu īpašnieki. Dzīvojamo māju dzīvokļu īpašnieki ir lietotāji likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektās daļas un pārejas noteikumu 3.punkta izpratnē, līdz ar to nekustamā īpašuma nodokļa maksātāji par zemes vienību atbilstoši konkrētā dzīvokļa īpašuma kopīpašumā esošajai domājamai daļai.

[3] 2017.gada 19.maijā tiesā saņemts Rīgas domes rakstveida paskaidrojums par pieteikumu. Rīgas dome paskaidrojumā norāda, ka uztur lēmumā norādītos argumentus.

[4] Pieteicējas pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu uzturēja, atsaucoties uz pieteikumā minētajiem argumentiem. Paskaidroja, ka strīds ir par likuma „Par valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizāciju" 53.panta piektās daļas interpretāciju. Pieteicējas pārstāvja ieskatā, ja likumdevējs būtu uzskatījis, ka nekustamā īpašuma nodoklis jāmaksā valstij, tad būtu paredzēta iespēja pieteicējai kā privatizāciju veicošai institūcijai papildus nulles maksai iekasēt nekustamā īpašuma nodokli.

[5] Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina un uzturēja lēmumā un paskaidrojumā minētos argumentus.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas materiālus un noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, tiesa secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[7] Lietā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem. Pieteicēja uzskata, ka Rīgas dome nepamatoti noteikusi pieteicēju par nekustamā īpašuma nodokļa maksātāju zemes vienībām Nr.1-Nr.8, jo zemes vienības ar pieteicējas valdes lēmumiem ir nodotas īpašumā bez atlīdzības dzīvokļu īpašumu īpašniekiem. Tādējādi strīds ir par to, vai pieteicēja ir nekustamā īpašuma nodokļa maksātāja 2016.gadā par lēmumā norādītajām zemes vienību domājamām daļām.

[8] Saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta pirmo daļu nekustamā īpašuma nodokli maksā Latvijas vai ārvalstu fiziskās un juridiskās personas un uz līguma vai citādas vienošanās pamata izveidotas šādu personu grupas vai to pārstāvji, kuru īpašumā, tiesiskajā valdījumā vai – šajā likumā noteiktajos gadījumos – lietošanā ir nekustamais īpašums. Panta otrā daļa paredz, ka par nekustamā īpašuma īpašnieku šā likuma izpratnē uzskatāma persona, kuras īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu ir nostiprinātas zemesgrāmatā vai kurai piederošais nekustamais īpašums (ēkas un inženierbūves) līdz Zemesgrāmatu likuma spēka atjaunošanai ir reģistrēts pašvaldībā vai Valsts zemes dienestā. Saskaņā ar šā panta piekto daļu nekustamā īpašuma nodokli par valstij piederošo nekustamo īpašumu maksā persona, uz kuras vārda nekustamais īpašums ierakstīts zemesgrāmatā.

Secināms, ka likums „Par nekustamā īpašuma nodokli" vispārīgi pienākumu maksāt nekustamā īpašuma nodokli ir noteicis tā īpašniekam, kura īpašuma tiesības ir nostiprinātas zemesgrāmatā. Arī Augstākās tiesas nolēmumos izteiktas atziņas, ka nekustamā īpašuma nodokļa par valsts īpašumā esošu nekustamo īpašumu maksātājs ir institūcija, kuras personā nekustamais īpašums ir nostiprināts zemesgrāmatā (*sk. Augstākās tiesas 2013.gada 5.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-133/2013 9. un 10. punktu; 2013.gada 27.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-602/2013 15.punktu; 2013.gada 13.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-935/2013 5.punktu; 2014.gada 5.martā sprieduma lietā SKA-292/2014 7.punktu, 2016.gada 10.novembra spriedumā lietā SKA-160/2016 6.punktu).*

[9] Neskatoties uz to, ka izskatāmajā lietā īpašuma tiesības uz zemes vienībām Nr.1-Nr.8 (turpmāk – zemes vienības) zemesgrāmatā nostiprinātas Latvijas valstij pieteicējas personā, pieteicēja uzskata, ka pienākums maksāt nekustamā īpašuma nodokli par zemes vienībām ir dzīvojamo māju dzīvokļu īpašniekiem, jo viņi ir uzskatāmi par zemes vienību lietotājiem likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektās daļas izpratnē.

Vērtējot šo argumentu, tiesa nonāk pie turpmāk minētajiem secinājumiem.

Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektajā daļā noteikts, ka nekustamā īpašuma nodokli par valstij piederošo nekustamo īpašumu maksā persona, uz kuras vārda nekustamais īpašums ierakstīts zemesgrāmatā. Ja likumā ir noteikta persona, kurai valstij piederošais nekustamais īpašums nodots lietošanā, nekustamā īpašuma nodokli maksā persona, kurai uz likuma pamata noteiktas īpašuma lietošanas tiesības.

Kā līdzīgā lietā norādījusi Administratīvā rajona tiesa, šo secinājumu, ka valsts īpašuma lietotājs ir valdītājs, ar to saprotot valsts iestādi, kuras personā zemesgrāmatā nostiprinātas valsts īpašuma tiesības, apstiprina arī 2013.gada 6.novembra grozījumi likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli", attiecīgi 2.panta piektajā daļā nosakot, ka nekustamā īpašuma nodokli par valstij piederošo nekustamo īpašumu maksā persona, uz kuras vārda nekustamais īpašums ierakstīts zemesgrāmatā. Ja likumā ir noteikta persona, kurai valstij piederošais nekustamais īpašums nodots lietošanā, nekustamā īpašuma nodokli maksā persona, kurai uz likuma pamata noteiktas īpašuma lietošanas tiesības. No tā secināms, ka likumdevējs uzskata par nepieciešamu

grozīt spēkā esošo regulējumu tādējādi, lai padarītu tiesību piemērotājam skaidrāku secinājumu, ka par nekustamā īpašuma nodokļa par valsts īpašumā esošu zemi maksātājs ir institūcija, kuras personā zeme ir nostiprināta zemesgrāmatā.

Vienlaikus ar Ministru kabineta 2014.gada 9.jūnija noteikumiem Nr.295 „Grozījumi Ministru kabineta 2006.gada 20.jūnija noteikumos Nr.495 „Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" a r 2014.gada 17.jūniju svītrots Noteikumu Nr.495 23.punkts, kurā bija noteikts, kas ir uzskatāmi par nekustamā īpašuma lietotājiem, piemērojot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piekto daļu. Proti, piemērojot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piekto daļu, par zemes un ēkas lietotāju uzskatīja: 23.1. personu, kurai ar valsts vai pašvaldības institūcijas lēmumu valstij vai pašvaldībai piederoša zeme un ēkas ir nodotas valdījumā; 23.2. ja valsts vai pašvaldības īpašumā esoša zeme nav nodota valdījumā vai iznomāta, personu, kuras īpašumā vai tiesiskajā valdījumā ir ēka, kas atrodas uz valsts vai pašvaldības īpašumā esošas zemes; 23.3. par valstij vai pašvaldībai piederošo, privatizācijai nodoto vai privatizēto daudzdzīvokļu māju (tās daļu) un zemi, uz kuras šī māja atrodas, – daudzdzīvokļu mājas apsaimniekotāju. No minēto noteikumu anotācijas izriet, ka Noteikumu Nr.495 23.punkts, kurā dots skaidrojums nodokļa maksātāja noteikšanai par valsts un pašvaldību nekustamo īpašumu, svītrots, jo no 2014.gada šī kārtība ir mainījusies un nodokļa maksātājs par valstij un pašvaldībām piederošo un piekritīgo nekustamo īpašumu ir noteikts likumā.

No minētā secināms, ka ar 2014.gadu nekustamā īpašuma nodokļa maksātāji par valstij vai pašvaldībai piederošo nekustamo īpašumu ir tieši noteikti likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli" *(sk. Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 17.oktobra spriedumu lietā Nr. A42-01873-17/3 10.punktu).*

Tiesa pievienojas Administratīvās rajona tiesas secinājumiem, tādēļ atsauces uz tiem izmanto izskatāmajā lietā. To, ka, ka nav pamata uzskatīt, ka likumdevējs būtu vēlējies noteikt kā nekustamā īpašuma nodokļa maksātājus dzīvokļu īpašniekus vai apsaimniekotāju, norāda arī Augstākā tiesa, secinot, ka „ar vārdiem „nodokli maksā" ir saprotama nevis persona, kura faktiski pašvaldībai nodokli samaksā, piemēram, nomnieks vai lietotājs, bet gan par nodokļa samaksu atbildīgā persona. Ja valstij ir pienākums maksāt nodokli un konkrētais īpašums ir nodots konkrētai iestādei, tad šī iestāde ir atbildīga par nodokļa samaksu, tas ir, tā ir nodokļa maksātāja (*sk. Augstākās tiesas 2013.gada 5.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-133/2013 9. un 10.punktu, 2013.gada 27.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-602/2013 15.punktu).*

Apkopojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pieteicējas viedoklis, ka tā nav atzīstama par nekustamā īpašuma nodokļa maksātāju likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektās daļas izpratnē, ir kļūdains. Ņemot vērā, ka īpašuma tiesības uz zemes vienībām zemesgrāmatā nostiprinātas Latvijas valstij pieteicējas personā, pamatojoties uz šā sprieduma [8] punktā secināto, atzīstams, ka pieteicējai ir jāmaksā nekustamā īpašuma nodoklis par zemes vienībām.

[10] Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 7.panta pirmās daļas 3.punkts paredz, ka, ja tiek privatizēts vai atsavināts valsts vai pašvaldības īpašums, īpašuma tiesību ieguvējs nekustamā īpašuma nodokli maksā ar nākamo mēnesi pēc tam, kad iegūtas īpašuma tiesības.

Ņemot vērā lietā konstatētos faktiskos apstākļus un šajā spriedumā secināto, lēmumā pamatoti noteikts, ka pieteicēja ir nekustamā īpašuma nodokļa maksātāja par lēmumā norādīto zemes vienību domājamām daļām 2016.gadā.

[11] Ņemot vērā minēto, lēmums atzīstams par tiesisku, bet pieteikums noraidāms.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nolēma

noraidīt VAS „Privatizācijas aģentūra" pieteikumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Hāzenfuse